

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 24 Cor.
Pe o jum. de an 12 "
Pe trei luni . . . 6 "

Pentru România şi străinătate:

Pe un an . . . 40 lei.
Pe o jum. de an 20 "

TELEFON N. 226.

GAZETA TRANSILVANIEI

ZIAR POLITIC NAȚIONAL.

REDAȚIA
ŞI ADMINISTRAȚIA
Târgul Inului Nr. 30

INSERATELE
se primesc la administra-
ția. Prețul după tarife
și învală.

Manuscrisele nu se în-
napoiază.

Politică de struț.

Lovitura lui Essad-paşa.

Viena 20 Mai n.

În cursul desbaterilor urmate în delegații și cu deosebire în delegațiunea austriacă asupra politicii externe a Monarhiei austro-ungare au eșit la iveală, nu odată, contrastele izbitor de reprezentanții oficiali ai Monarhiei și delegații austriaci în ce privește modul de a aprecia conducerea acestei politici și în genere situația externă a Monarhiei.

Luând ca bază expozeul incolor al ministrului Berchtold, străbătut de un optimism aproape bolnăvicios, toți oratorii, începând de la raportorul marchizul Bacquehem până la extremistul delegat socialist Ellenbogen au apreciat, fie printre rânduri fie pe față, în mod cu mult mai pesimist situațiunea externă a Monarhiei, ba delegatul Ellenbogen a prezentat în ședința de ieri a delegațiunei această situație în colorile tocmai contrare, demonstrând că, contrar afirmațiilor contelei Berchtold că »monarhia trăiește cu toată lumea în cele mai bune raporturi«, țările cari ne înconjoară numai sentimente amicale față de monarhie nu nutresc.

S'a vorbit între altele mult și de »fătul cel mai nou al contelei Berchtold „Albania independentă“, despre care reprezentantul politicii noastre externe a riscat în expozeul său afirmațiunea, că crearea statului autonom albanez este considerată de terminată prin ocuparea tronului albanez de către principele Wilhelm, tocmai pe timpul când în interiorul Albaniei Essad-paşa pregătea în toată taina lovitură sa de stat — de astădată fără succes — și tocmai când în Epir luptele de independență ale Epiroților erau în toiul lor.

Mulți dintre delegații austriaci s'au folosit de acest prilej pentru a trage la îndoială optimismul contelei Berchtold și au susținut, contrar concepției laudăroase a cercurilor oficiale, că »Albania independentă« este o achiziție, care va produce Monarhiei mai multe griji și belele decât favoruri și onoruri.

Evenimentele dela Durazzo din noaptea de Luni spre Marți au fost primul răspuns dat afirmării contelei Berchtold despre »terminarea creațiunei Albaniei autonome«, și dacă acest răspuns a fost imediat »localizat« este a se mulțumi prezenței de spirit a principelui Albaniei, care observând în momentul din urmă situația piezișă, în care a ajuns față de ministrul său, pe care-l urmărea de mult cu ochi de Argus, a cerut în miez de noapte ajutorul grabnic detașamentelor vaselor italiene și austro-ungare staționate în portul Durazzo.

Lovitura de stat a fost pentru moment prinsă, Essad-paşa se află de două zile în captivitate pe vasul Szigetvár, iar palatul principelui e pus sub scutul marinarilor streini. Știrea însă a produs în ambele delegațiuni o consternare îndreptățită. După primul comunicat oficial făcut în delegațiunea ungară contelei Julius Andrsasy a luat imediat cuvântul declarând franc că nu e de loc surprins de lovitură de stat alui Essad-paşa.

Nu de mult am fost la Durazzo, a zis contele Andrássy, deci știrile sosite de acolo nu mă surprind, căci mă temeam de mult că vor avea loc ciocniri inevitabile. Essad-paşa avea în Albania o poziție pricuară. La Durazzo și în împrejurimi el era stăpânul situației. Era deci supraomenesc din partea lui să nu abuzeze de această situație a sa, mai ales că, dacă nu abuzează de ea, era expus să o piardă. Această stare de lucruri justifică temerea unei ciocniri.

Dar cu tot advertisementul contelei Julius Andrássy, care avea informații autentice dela fața locului: informații cari sunt diametral opuse concepției optimiste a ministrului de externe, contele Berchtold continuă politica sa de struț și, conform de declarațiunei făcute în ședința de azi a delegațiunei el reduce totul la »incidentele« obicinuite, la cari trebuie întotdeauna contat când e vorba de înființarea unui nou stat în Balcani. Prin urmare ministrul apelează la cei îngrijorați »ca să nu tragă concluzii nefavorabile«.

Este într'adevăr de tot ciudat modul de judecare al șefului politicii externe, când atitudinea majorității delegaților și când însăși situația

actuală din Albania numai liniște nu inspiră. Prizonierul de pe »Szigetvár« și mâne poate exilatul Essad-paşa nu stă doar singur și izolat în încercarea, zădărnicită pentru un moment, de-a produce o lovitură de stat. Tot trecutul său începând dela capitularea surprinzătoare a orașului Scutari, apărut de el cu atâtea viteză, până la ocuparea demnității sale de ministru, nu era altceva decât organizarea și pregătirea unei rezistențe și dușmării sistematice în contra unui Domnitor strein impus, care nu avea nici o legătură cu popoarele principatului său, pe când Essad-paşa era adevăratul principe — a spus-o doar însuși contele Andrássy — care are la spatele său marea familie Toptani din ținutul Tirana și în genere populațiunea covârșitoare mohamedană a țării, care desigur nutrește aceleași sentimente și idealuri ca șeful ei. Și oare aceasta să rămână impasibilă față de lovitură dată celui, care a ajuns exponentul unui ideal al ei?!

Unde mai punem apoi situația într'adevăr desolată din interiorul și vecinătatea principatului albanez? În interiorul țării își stau față în față, privindu-se cu ochi plini de ură, trei popoare cu religii diferite, nemulțumite și pândind vecinic prilejul să-și recapete orașele și văile fructifere ce li s'au înstreinat, iar jur împrejur stau la pândă vecinii lacomi, cari nu văd de loc motivată crearea acestui stat »independent«.

Și cu toate aceste Casandra din fruntea ministerului nostru de externe ne spune, că e vorba numai de »incidente« trecătoare și nu cumva să tragem concluzii »nefavorabile«!

Chestia Albaniei »independente și autonome«, în stadiul în care se află acum, mai pune în perspectivă încă și alte urmări, cari pot provoca un nou războiu diplomatic. Intervenția detașamentelor italiene și austro-ungare la Durazzo, fără prealabilul aviz al celorlalte puteri mari, e privită cu ochi chiorși de rivalii geloși ai Triplei alianțe. Se susține chiar de unele ziare streine, că Essad-paşa a întreținut de mult timp legături cu Parisul și Belgrad-ul. Cu ce scop?... Iar în cele din urmă ar putea izbucni chiar și între »aliatele« Italia și Austro-Ungaria un

conflict pe tema »pacificării« Albaniei, cunoscute fiind interesele mari ce le are Italia în Albania.

Situația principatului albanez nu ne îndreptățește prin urmare de loc la o apreciere atât de optimistă a evenimentelor ce se desfășoară în interiorul și la granițele Albaniei, ba din contră toate semnele ne fac să credem în prorocirea acelora cari au susținut că »fătul« monarhiei noastre — această achiziție strălucită diplomatică relevată cu atâtea satisfacție în expozeul ministrului Berchtold — va produce diplomaților noștri încă multă bătaie de cap, iar monarhiei multe jertfe în bani și sânge și multe decepții din cele mai amare. (re).

Italia și România. Ziarul »Stampa«, din Turin ocupându-se cu articolul ziarului »Zeit« asupra relațiilor italiene-române arată că aceste relațiuni înainte de a fi inspirate de ostilitate față de Austria, sânt consecința naturală a simpatiei reciproce cimentată de o tradiție de peste un deceniu și se datoresc identității de interese politice, naționale, economice și culturale.

Italia se bucură văzând dezvoltarea României și dorește ca aceste relațiuni de prietenie să devie mai intense, considerând schimbul economic și ajutorul reciproc pe terenul cultural.

În timpul conflictului româno-bulgar, România a putut constata că prietenia Italiei nu se mărginește numai la vorbe.

Dacă unele cercuri austriace vor să găsească în această intimitate naturală italo-română un punct antiaustriac, nu trebuie să uite că ambele țări au în Austria o problemă națională identică, disconsiderată adesea de guvernele austro-ungare, dar față de care opinia publică din ambele țări nu poate să rămână indiferentă.

Legătura care s'a consolidat între Italia și România, între românii și italienii din provinciile adriatice ale Austriei și între studenții italiei și români din Viena, arată și un interes național comun în mistunea directă de a salva latinitatea și civilizația ei.

Relațiunile bulgaro-române.

Un interview cu prim-ministrul Bulgariei Radoslavoff.

D-l Alexandru Rubin, primul redactor al ziarului »L'Independence Roumaine« și directorul ziarului »Le Journal des Balkans« a obținut dela d-l Radoslavoff primul ministru bulgar, un prea interesant interview asupra situațiunei politice și chestiunilor dela ordinea zilei ce se agită în Bulgaria.

Din acest interview apărut în »L'Independence Roumaine«, extragem pasajele care ne interesează mai de aproape.

Intrevederea dintre d-l Rubin și primul ministru bulgar a avut loc chiar în localul Sobraniei.

D. Radoslavoff a declarat că Bulgaria nu se resimte atât de mult, în urma grelelor momente prin care a trecut și care ar fi putut distruge un popor cu mai puțină vitalitate decât poporul bulgar. Bulgaria s'a pus din nou pe muncă și după cum se poate vedea, ea se găsește în plină activitate.

Dela Tribuna Sobraniei, un orator al opoziției tocmai susținea necesitatea unei comisii de anchetă asupra războiului și responsabilităților lui.

— Opozițiunea numeroasă, adăogă d-l Radoslavoff, contribuie ca de 10 zile aproape să nu putem merge înainte și să ne pierdem în discuțiuni pasionate. Aceasta este consecința reprezentanței proporționale care a fost introdusă în Bulgaria cam de timpuriu. Cu toată inecetinea însă, am convingerea că guvernul își va putea îndeplini sarcina pe deplin și cu succes. În curând vom prezenta proiectele de legi asupra imputului, asupra bugetului și asupra tratatelor dela București și Constantinopol.

Cu privire la împrumut, care trebuie să fie contractat în curând președintele consiliului bulgar a accentuat altitudinea amicală a României care, de parte de a profita de bunele ei relațiuni cu Disconto-Gesellschaft pentru a crea dificultăți Bulgariei, i-a înlesnit această operațiune.

Contractarea acestui împrumut, a adăogă d-l Rubin și mai mult la apropierea dintre Bulgaria și România — fapt pe care Germania în primul rând îl vede cu ochi buni.

Venind vorba despre podul proiectat peste Dunăre între România și Bulgaria, d-l Radoslavoff a declarat:

44 de zile în Bulgaria.

Holera.

de Mihail Sadoveanu

Ce frumoasă era noaptea de 1 August, la Golemi-Izvor! De la Misocova ne abătusem din vechiul drum, ca să ținem un șirag de înălțimi și să trecem în valea esalaltă, a Vidului, pe drumul cel mare al Lovcei și al Plevnel. Înainte de a trece dincolo, făcusem popas într-o vălugă, între păduri, în preajma unui izvor imbelșugat, din care își astămpără setea întreg regimentul. Ziua fusese caldă, inserarea căzuse domol ca o pleoapă somnoroasă, apoi luna răsărise, plină deasupra pădurii negre. După zvonurile obișnuite tabăra se potolise și în tăcerea cuprinsului auzeam în jurul-mi numai ușorul țărâit al coșaiilor, la care se adăoga murmurul moale al izvorului.

Stăteam treaz și mă gândeam la zilele pustii pe care le mai aveam de îndurat în pământul acela străin. Vestii triste de morți de holera ne soseau necontenit dela alte regimente... Imi aduceam aminte cum cu două zile înainte după teodumul pentru încheierea păceli, un camarad imi pusesse în mână un binoclu și-mi îndreptase privirile spre o pădure depărtată, dincolo de Ischer. Crucii mărunte și morminte proaspete acopereau un tâpșan;

acolo dormeau flăcăii dintr'un regiment de artilerie. Era așa de trist și de singur colțul acela de lume, cu cruci străine și morți necunoscuți! Fanfara cânta departe, ușor, după serbarea păceli, și sunetele înăbușite treceau rău și adiau către colțul acela al morților noștri...

Stam așa cu ochii deschiși și analizam în mine feluritele sentimente care întovărășeau păreriile de rău: dorul de țară, mila pentru miiile de camarazi și în același timp respingerea pentru mulțime. Oroarea de pânditoarea lovitură de trăznit a fatalității ar fi fost un chin de fieră clipă, dacă odată cu ea n'ar fi născut siguranța aceluia nu se poate, care izvorăște din puterea și setea noastră de viață și este cel mai mare apărător împotriva gândului morții...

Pe luna rotundă trecu un zbor de pasere de noapte și izvorul cel vecin înainta în umbră.

Nu știu de ce astăzi, iubite prietene, mi se pare că toate împrejurările și peripețiile prin care am mai trecut și după aceasta, le-am văzut și'n noaptea dela Golemi-Izvor. Mă văd acolo stând cu ochii în lună și visând.

Iată, flăcăii, întruniți în zilele de repaos, sunt mai voinici și mai grași decât la plecarea. Marșurile îndărăt, pe care le fac c'o vicioasă neșpusă. De câteori, după repaosuri nesuferite, se

dă ordinul de plecare, izbucnesc chioțele și fluierul pornește cântece de joc. Pe drum, la popasuri scurte, se adună pălcuri-pălcuri în jurul ghidurilor, cari spun felurite snoave și drăcovenii, și răsurile lor au izbucniri de tunet... Dar holera asiatică a intrat între noi. Dimineața și câteodată și'n puterea nopții, câțiva oameni se trezesc cu dureri de inimă... Frământări în stomac, — după care urmează vărsăturile și celelalte manifestări ale cumplitei boale. Repede la doctor!

Ah! doctorul nostru și sanitarul lui cât eroism au trebuit să desfășoare în zilele acelea cumplite! Era o datorie, — dar o datorie grozavă. Obosit de nesomnuri și încordări, cu fața prelungă și ochii în cearcăne, medicul nostru părea o ființă fără astămpăr și fără rost. Necontenit umbra printre corturi, necontenit cerceta, întreba, dădea sfaturi, și necontenit, la enorma trăsură a ambulantei, îndopa pe bolnavii de pântec cu bismut și limonazi lactice. Sanitarul lui erau adevărați hamali: pe bolnavii slăbiți trebuiau să-i poarte în brațe ori în spate până la trăsuri, — și după ce-i duceau la lazareturi, acolo li descărcau.

Unul dintre sanitari, cu numele Măucă, bine legat și voinic, n'avea somn și odihnă nici zi, nici noapte. Acum era la corturi, izolând o grupă din care căzuse un bolnav, acum îngrijea și tăbăreca în toate părțile un holerici, acum cu acidul fenic, și alte

doctorii, alerga cu gâtul lungit înainte spre alt colț de unde se dăduse un strigăt de alarmă. Mămile lui erau negre, cu pielea arsă de dezinfectante, avea fața pârilită și sălbatică, — dar ni s'a părut omul cel mai frumos, cu sufletul cel mai deasupra; căci era un țărân simplu, fără cultură, și înțelegea să-și facă cu foc și cu eroism datoria.

Mai era la corabia urlașă, ce purta numele de ambulanță și un omușor mititel, cu ochii vioi și vocea moale. Era un voluntar. Profesor și om cu o cultură deosebită, urmase armata dintr'o pornire simplă și puternică. Intenția lui, după cât imi spunea, fusese să dea ajutoare răniților pe câmpul de luptă. Dealtminteri cu statura lui și cu blândețea de față pe care o vădea la fiecare gest, cu greu ar fi putut deveni un războinic, care să împraștie moartea în rândurile inamicului. Atunci n'avuseseră loc, Molima însă îl făcuse să-și suflece mâinile și să alege la datorie. Deci alături de doctor și Măucă mărunțelul nostru voluntar B. ducea lupta împotriva morții.

Din această mică oaste a datoriei făceau parte și doi doctoranzi eșeni, băeți fără mustați, cari și începeau cariera în împrejurări foarte dramatice. Și prietenul care-ți scrie aceste rânduri a avut nenorocul să-i vadă în fața lui, fixându-l, cercetându-l pulsul cu ochii speriați și roștindu-i

sentința c'o voce în care pătrundeau mila și disperarea...

A, am simțit și eu mușcătura aceea veninoasă a flărei care intrase nebănuită în mine. După un somn penibil, într-o după amiază de arșiță, am simțit răul cel înspăimântător. Cu ochii coborâți înăuntru-mi îl cercetam și-l înțelegeam c'o disperare rece.

Biata-mi ființă, zguduită și frământată, nu mai însemna nimic și nu mai putea avea nici-o putere de stăpânire asupra celor mai umilitoare manifestări. Sautarii ardeau cu acid fenic locurile pe unde treceau și lăsam urme, și'n clipele de răgaz cai doi doctoranzi imi luau pulsul și mă priveau c'o funebă luare aminte.

În sfârșit sentința fu dată. La urma urmei, simțeam în mine încă destulă tărie morală ca să n'am nevoie de ocoluri și subînțelesuri. Cu voce simplă și tristă unul imi zise:

»E holera asiatică«...

Camarazii stăteau deoparte și mă priveau cu ochi de spaimă. Înțelegeau că deodată devenisem și pentru ei o bestie apocaliptică. Când însă încredințai celui care-mi era mai aproape dorințele mele, ultima poartă, și-i dădui însărcinări către toți cei iubii cari mă așteptau, — văzul durerea adevărată și crudă în toate privirile. Cu toate acestea, nimeni nu mi-a întins mâna când am plecat. Ce copilărie! Mă gândeam eu singur mai pe urmă, de câte

— Bulgarii doresc cu atât mai mult construcția acestui pod, cu cât el va restabili și mai repede legăturile de prietenie cu România. Un proverb turcesc spune că nu se deschide niciodată ușa spre casa unui dușman. Dacă noi dorim acest pod, este că noi nu considerăm România ca o casă dușmană. Acest pod este mai mult un pod politic și oamenii politici din cele două țări trebuie să-l considere numai din acest punct de vedere, realizând în fine un deziderat care există de pe vremea lui Midhat-Pașa.

Personal, d. Radoslavoff declară că a vizitat împreună cu generalul Fieef și cu d. Apostoloff ministrul drumurilor de fier, locul unde urmează a se construi acest pod și că are impresia cum că proiectul se va putea ușor realiza; grație concesiunilor și de-o parte și de alta.

— Noi, a declarat d. Radoslavoff, suntem gata să le facem și nu ne îndoiim că și guvernul român ne va secunda. În ceea ce privește obiectivul de ordin strategic care a fost formulat la București, guvernul bulgar nu le atribuie mare importanță deoarece știm că România posedă o artilerie de primul rang a cărei forță face să dispară toate argumentele de ordin strategic.

Continuând d. Radoslavoff a declarat:

Personal eu atribuie o importanță cu atât mai mare realizării acestui pod, cu cât el va realiza o idee care îmi este scumpă și va afirma și mai mult o politică de apropiere cu România care corespunde convingerilor mele cele mai întinse. De altfel cu ocazia discuțiunii tratatului dela București, îmi voi exprima gândirea cu toată sinceritatea în ceea ce privește diferendul de acum un an. *Eu declar cu toată francheza că sfaturile din partea României nu ne-au lipsit. Din nenorocire însă d-nii Danoff și Gheoff n'au ținut seamă și și-au închipuit că pot trece ușor peste Regatul Român fără să fi înțeles că în momentul când toate statele balcanice se mărează în detrimentul Turciei, era imposibil de închipuit că România va sta cu brațele încrucișate.*

Cu puțină prevedere ar fi putut evita situația de astăzi pe care o deploră toți — și sunt mulți aceștia — care apreciază relațiunile de prietenie dintre Bulgaria și România. În momentul de față, este o datorie patriotică pentru noi de a lucra cu persistență pentru restabilirea bunelor relațiuni dintre cele două țări.

Din presa italiană. D-nul Roberto Fava continuă a face cunoscute publicului italian chestiunile noastre românești. În marele ziar „don Marzio”, din Neapole publică un prim articol cu titlul: „Lotte di nazionalità fra rumeni ed ungheresi”, în care se schițează luptele noastre naționale, mai ales față de episcopia de Hajdudorog și în legătură cu procesul din Sătmar.

copilării leagă omul simțămintele cele mai puternice ale sufletului.

Am plecat spre un lazaret. Pot însă să-ți spun că n'aveam disperări, nici tristea înfrâtoare. Un singur sentiment era stăpânitor în mine: mă supraveghiam și așteptam...

Am avut fericirea să mă pot întoarce curând la reg. și la camarazii mei. Aceste clipe de tribut morții, însă, mă fac să înțeleg mai bine tragedia care s'a desășurat în multitudine imobilizate dincolo de Dunăre în jumătatea a doua a lunii Iulie August.

De la Golemi Izvor, regimentul trecu în valea Vidului, luând drumul Lovcel. Primul popas în lungul acestui tărâm nou, îl făcuserăm la Vidschi-Most (podul Vidului), pe o ploaie pătrunzătoare și rece.

Alte regimente trecuseră pe acolo înaintea noastră: locuri arse de bivuac; îngreau pretutindeni, miriștile, poenile și costișele. Era urât, trist și ploua, — și corturile fură întinse în aceste locuri, care, mai târziu am aflat, fuseseră frământate și călcate de regimente în care pătrunseseră adânc molima.

Acest popas, în umezeală și răceală, în locuri infectate, a fost pricina reală a nenorocirilor regimentului nostru. Până la Golemi-Izvor luptasem cu gastrita și cu cazuri izolate.

«Încât privește pe Români — scrie d-l Fava în încheierea articolului său — ei nu se lasă a fi intimidați și astfel de acte li îndeamnă la noi lupte constituționale, pentru-că acest popor latin, nobil și energic, dă cele mai puternice dovezi de tărie, ce trebuie să albe un popor în lupta pentru conservarea sa».

În un alt ziar, în „La Provincia di Padova” găsim un articol despre bustul «ad un giornalista rumena», a lui Ioan Rusu-Sirianu.

Congregația de primăvară a comitatului Târnavelor mici. Onorabili membrii români sunt rugați să se prezinte în număr complet la congregația ordinară de primăvară a comitatului nostru, precum și la consfătuirea prealabilă, care se vor ține în 25 Maiu st. n. 1914.

— Prezidiul partidului național român din comitatul Târnavelor mici.

Delegațiunile.

Delegațiunea ungară

În ședința delegațiunii ungare de Miercuri după amiază a fost la ordinea zilei proiectul bugetului de marină. Referentul Molnár Victor face cunoscute diferitele poziții ale proiectului și arată necesitatea dezvoltării flotei. Bugetul marinei pe anul 1914—5 face în total 427 milioane cor. Referentul îl recomandă spre primire. Delegațiunea votează bugetul. Opoziția a absentat dela ședință.

Prezidentul anunță, că celelalte comisii nu și-au terminat încă lucrările și cere autorizația a putea convoca viitoarea ședință când vor intra rapoartele dela comisii. Se crede, că mâine se va desbata proiectul de buget al Bosniei și bugetul ministrului comun de finanțe. În acest caz Luni se va pune la ordinea zilei bugetul ministrului de externe. La discuție vor lua parte toți membrii opoziționali și astfel desbaterile vor ține probabil 3—4 zile. Dar cu toate aceste sesiunea delegațiunilor se va termina pela finea săptămânii viitoare.

Delegațiunea austriacă.

Delegațiunea austriacă a continuat Miercuri desbaterile asupra bugetului de externe. S'au ținut două ședințe și viitoarea ședință s'a anunțat pe azi, Vineri. Dintre oratori remarcăm pe prințul Schönburg și pe croatul Dr. Korosec, cari au fixat în special nota situației ertene și interne.

Prințul Schönburg vorbește despre înarmările generale și despre alianțele dintre state. Își exprimă dorința de a se încheia o alianță de arme între România și Bulgaria. Vorbind despre Ungaria, zice, că din partea aceasta a monarhiei s'au pus de ani de zile toate piedecile, prin cari s'a înapoiat dezvoltarea forței noastre militare. Abia miniștri Khuen și Tisza au delăturat acest inconvenient...

Membru Korosec, din clubul croat-

slavon, citează pasajul din vorbirea de deschidere a lui Silva-Tarouca, în care se face amintire despre agitațiile, ce se observă pe la frontieră. El crede că aceste se ivesc din cauză că li s'a pregătit terenul, li s'a pregătit din partea noastră. Drept dovadă citează procesul Rutenilor. Face istoricul acestui proces și constată, că Rutenii au fost mânăți în brațele propagandei streine de șovinismul ungheresc, care forțea maghiarizarea. În loc de iluzoria ruteană s'a introdus limba ungherească în biserici și s'au trimis pe sate preoți unguri, cari nu se știau înțelege cu poporul. Erau avizați la tălmăci. S'a întâmplat, că preotul n'a putut spovedi oameni pe patul de moarte, fără tălmăci.

Korosec spune, că toate aceste i le-au povestit preoți unguri, cari nu aflau corect această stare chiar din punct de vedere al catolicismului. Contra maghiarizării au luat măsuri și Papii. Întâiu Leon XIII a dat o enciclică, în care a dispus restituirea status quo ante. Dar degiaba. Și a dat un asemenea ordin, și papa actual ca până la 1915 să se restituie limba ruteană în biserici.

Korosec mai spune, că cei doi reprezentanți ai ministerului de externe la curie, Csicsery și contele Pálffy impedează tot ce era în favorul Rutenilor, și cu toată atitudinea corectă a Curiei, forțau maghiarizarea.

În Austro-Ungaria e același procedeu, ca în Turcia. Așa s'a tratat și cu Românii și cu Croații, cari au fost supuși la grele încercări în curs de câteva decenii...

Prezidentul îl face atent să nu se amestece în afacerile interne a unei părți a monarhiei.

Korosec: Și prezidentul s'a amestecat în afacerile maghiare, când a relevat propaganda rusească.

Vorbește apoi despre situația din Croația și de divergențele dintre Germani și Slavi.

Au mai vorbit contele Berchtold și bar. Beck, dând desușiri în unele chestiuni și apoi ședința s'a încheiat.

Călugărul dela Oradea.

Provocări și denunțări noi.

Exmembru Academiei Române nu-și dă pace. În loc să dispară de pe suprafața pământului și să se închidă în cea mai ascunsă chilie a unei mănăstiri, își scoate din nou capul hădos și se «apără» continuând denunțările prin ziarele din Budapesta.

Într'un recent interview publicat în «Pester Loyd» găsim următoarele ineptii în legătură cu conferința d-lui Iorga despre «Renegații în trecutul țării noastre și a poporului românesc»: «...D-l Iorga a ținut conferința sa după darea mea afară, și eu am luat cunoștință de spusele d-sale numai din ziar».

D-l Iorga a timbrat de renegaț pe acei, cari sunt necredincioși religiei, limbii și idealului neamului. Eu nu numai că am rămas credincios religiei mele strămoșești, dar prin situația ce

o ocup astăzi am adus serviciul credinței strămoșești (Pulii N. C.). Tot așa de puțin pot spune academicienii români că mi-am renegat limba, deoarece tocmai ca scriitor (?) român m'au ales membru al Academiei. Rămâne deci ultima bănuială, că adică așa fi un renegat și idealului neamului meu. Dacă așa fi fost de față la ședință așa fi luat imediat cuvântul și așa fi a rătat care este adevărul ideal al neamului românesc. Sunt sigur că d-l Iorga mi-ar fi ripostat că idealul românilor nu este altul decât desfacerea Ardealului de Ungaria. (II) Așa fi răspuns iar domnului Iorga că eu «cetteșean credincios al statului ungar» nu numai că nu aprob un astfel ideal, dar sunt ferm hotărât să lupt contra răspândirii lui...

Adevărată mentalitate de renegat și denunțant! Dacă cineva a mai stat cumva la îndoială în fața decapitării lui Mangra la Academia română, cetind rândurile de mai sus va întoarce cu scârbă spatele unui om, care a decăzut atât de grozav. Dar să ascultăm ce mai spune nenorocitul călugăr perciunatului „Pester Loyd”:

La întrebarea ziaristilor ce satisfacție i se va da pentru insulta ce i s'a adus la București a răspuns:

Chestiunea asta trebuie privită din două puncte de vedere: Mai întâi sunt cetățean al statului ungar și membru al parlamentului ungar. Pe această temă, am auzit (?) că se și fac demersuri diplomatice. Eu am fost insultat însă și în calitate de membru al Academiei. În această calitate e singura satisfacție pe care o cer eu.

Regele Carol este protectorul și președintele de onoare al Academiei române. Vouă face un memoriu pe care-l voi înainta regelui Carol, singurul apărător al demnității membrilor Academiei de la care vou cere satisfacție. Care va fi răspunsul, nu știu. Mi-e indiferent ce interpretare vor da colegii mei cererii mele. Cert e însă, că eu am dreptul să cer această satisfacție.

Eu fac ce trebuie să fac: ca academician cer să mi-se dea satisfacție, restul nu mă privește...

Călugărul cere adevărată satisfacție dela regele Carol!! Ne stă mintea în loc la acest nou demers al agentului provocator și ne întrebăm cu îngrijorare că e oare în toată firea cel ce vorbește astfel?!

Ori-cum ar fi, suntem convingși, că sfinții regelui țării românești vor ști să răspundă la aceasta nouă și nerușinată provocare.

Mangra „mort”.

Ziarul »Seara«, în a cărei coloană și-a depus cucuiva dela Oradea cunoscutele ouă, aduce următorul amănunt pela vizita studenților turci la »Academia română«:

«...Unui student turc, care se interesa de cazul Mangra, d-l Iorga i-a dat informațiuni, arătându-i și banca în care a stat vicarul la prima și ultima lui vizită. Pe meară în dreptul fotoliului lui Mangra se află însemnată o cruce și litera M. (Mort, spune d-nul Iorga).

Cățiva dintre studenții turci și d-l Djelahedin rectorul universității din Constantinopol cunoșteau mai toate amănuntele afacerii Mangra...

„Budapester Tagblatt” publică în numărul de ieri un remarcabil printricul „Der Typus Mangra” lăsând să se întrevadă complicitatea lui Tisza în expediția lui Mangra la București.

«Știm — scrie «B. T.» — că politica contelui Tisza față de Români n'a prea găsit aprobarea delegațiunii austriace. Iba Tisza a fost chiar atacat ca principalul vinovat pentru răciră României față de Austro-Ungaria. N'a dorit oare prin urmare contele Tisza să dovedească contrariilor săi, că Românii sunt fanotici, că e o imposibilitate a trata cu aceștia și că eventuale concesiuni ale guvernului ungar pe seama acestora ar însemna sacrificarea demnității și onoarei statului ungar?»

«E din cale afară curios, că afacerea Mangra venită tocmai la timp poate să dea dreptate contelui Tisza în apărarea punctului său de vedere și poate servi ca motiv pentru sprijinirea sistemului bruscării absolute a postulatelor culturale ale naționalităților din Ungaria.»

— Hei, domnule locotenent, sunt și eu supărat.

— De ce? parcă acumă nu te mai aud seara cântând din corn ca mai înainte...»

Leuștean clipi din ochi, apoi își plecă fruntea în piept.

«Domnule locotenent, zise civeva lângă mine; avea un frate în compania nouă, s'a murit de holeră...»

— Cum se poate? A murit. Leuștean? E adevărat?

— Adevărat, domnule locotenent, răspuse cu voce înăbușită cornistul.

— Și unde a căzut.

— La Vidschi-Most...»

Iarăși oftă și-și trase capela mai tare pe sprâncene.

«Domnule locotenent, acolo a fost o pacoste pentru noi, grăi el întunecat. Acolo am stat pe ploaie și'a locuri spurcate. Acolo mai degrabă ar trebui să spui la Vidschi-Mort...»

Cu toată supărarea, camarazii ceilalți începură să râdă, — ș'un zâmbet ușor se arătă și pe obrazul năcăjit al cornistului.

Așa mergeam spre Lovcea, cu sufletele pline de amarăciune și de dor de țară.

...Oe-I, Leuștean, de ce oftezi?

Astăzi încă totuși Austro-Ungaria are față de România un bilanț comercial activ și în același timp și un bilanț financiar activ. Cauza acestui lucru este, că capitalul român e investit mai mult în diferite întreprinderi de industrie și transport a României. Pozițiunea Austriei însă va decădea tot mai mult căci ea nu poate lua parte la desfacerea creditului public așa precum ar trebui, afară de aceea relațiile comerciale azi sunt stăt de atârnatore de cele politice. În schimb cu cât Austro-Ungaria dă îndărpt cu atât mai repede cuprinde terenul Germaniei. În deosebire a bătăuă Austro-Ungaria cu următorii articoli mai însemnați: Fabricate de piele, (10,2 mill.) lână, bumbac, mătăasă (28,5 mill.) metalurgii și mașine (86,2 mill.)

Pentru înbunătățirea relațiilor economice dintre cele două state și conferențiar crede, că e de lipsă ca Austro-Ungaria în următoarele ei convențiuni comerciale ce va încheia cu România se asigure regatului Român concesii reale nu numai aparente, cum e obiceiul. Acestea să fie îndreptate conform tarifului pentru cereale nu al celui pentru carne. În România deși se lucrează tocmai acum la o reformă agrară, va rămânea totuși totdeauna în interesul țării ca ea să exporte cât mai multe cereale.

Dr. Ion Răducanu a fost ascultat cu mare atenție dela început până la sfârșit când i-au făcut ovațiuni din partea celor prezenți.

Studentimea italiană se mișcă în continuu. În Italia deja până acolo au mers cu demonstrațiile lor antiaustriace încât guvernul italian s'a văzut necesitat a lua măsurile energice pentru demonstrații cari pun în rea cumpănă politica statului italian. Oricum, destul însă că tinerii nu se liniștesc. Acum se pune la cale o demonstrație mare aici în Viena contra guvernului pentru Universitatea italiană. Tinerii italieni au cerut și concursul românilor, la cea ce studentimea română a răspuns cu mare plăcere în adunarea gen a societății lor academice, unde s'a luat deciziunile pentru (înuta lor față de guvernul austriac. Demonstrațiile se vor face negreșit având și concursul studentimei române din Viena, și italienii nu s'a vor lăsa cu nici un preț învinși până nu vor zăua Universitatea lor. Vedeți aceștia sunt oameni. De aceștia încă nu și-au dat unguin, dar e timpul suprem ca noi tinerimea română să luăm steagul în mână pentru dobândirea unei universități românești în Ungaria.

E o rusine ca 4 milioane de români să ne răsădăm pe la străini și să nu ne avem o universitate a noastră!

A. Opreș.

Comemorarea lui Mihail Eminescu.

Pantomina „Lucașfărul“.

Implinindu-se 25 ani dela moartea lui Mihail Eminescu, societatea «Armonia» din Cernăuți a aranjat zilele trecute (11 Mai n. a. c.) o strălucită serbare în teatrul orașului din Cernăuți, la care a asistat elita societății bucovinene în frunte cu I. P. S. Sa Mitropolitul Dr. V. Repta, cu președintele țării contele Meran și cu mareșalul țării bar. Hormuzachi.

Serbarea comemorativă a fost deschisă de membrul „Academiei Române” d-l T. Ștefăreli printr'un discurs plin de simțire prin care a caracterizat valoarea lui Eminescu în literatură și nota intimă ce leagă pe bucovineii de acest mare poet, căci el și-a petrecut primii ani ai tinereții în Bucovina. Prieten pe vremuri al poetului, oratorul a găsit accentele calde ale dragostei de odinioară pentru cel ce ne-a rămas, deși nu mai trăiește.

După câteva coruri executate de societatea «Armonia» a urmat reprezentarea pantominei „Lucașfărul”, noua operă a d-lui Gr. cav. de Pantasi, cunoscutul autor al pantominei „Nippes”, care face parte din repertoriul operei imperiale din Viena.

Pantomina a fost însoțită de muzica compusă anume pentru ea de Raoul Mader, directorul operei din Budapesta, și este un op de artă a muzicii dramatice de psihologie fină. În muzică — firește — lipsește nota distinctivă românească, căci pantomina nu este dislocată în mediul poveștilor românești, ci în mediul vechiu bizantin. S'au remarcat frumoasele motive muzicale și instrumentarea distinsă a operei. Profesorul Sandru a fost dirigentul părții muzicale și i-a succes a scoate în relief frumuseța compoziției.

Pantomina „Lucașfărul”, care va

fi reprezentată acum Duminică și Luni de către societatea «Armonia» și pe scena Teatrului Național din București are — după ziarul cernăuțian «Viața Nouă» — următorul conținut:

Zice o poveste veche din popor:

«A fost odată o fată de împărat, frumoasă minune mare. Umbla cu cofta după apă, seară de seară. Sus din înălțimi lucașfărul o privea și se minuna de frumusețea ei. Trimețea ploii de raze din strălucirea sa. Fetița se minună de razele lui albastre și, cum tot privea la ele, i-se ridică dorul inimii în sus, la el, chemându-l să se coboare jos. Lucașfărul cobori și clipe de forficire urmară. Dar într-o zi lucașfărul zări prin ascunsurile luminei de soare, cum fata dragostea un copil de casă, băștandru draguț și frumușel. Lucașfărul nu mai veni seara la chemările fetei, rămase ea înșpă în bolta cerului, singur-singurel, vărsând durere în sufletul fetei. De dor nu o mai răbda în palat și fata de împărat se pierdu în lume, rătăcitoare. Doar stelele din negura nopții vor ști, unde o duce dorul și durerea...»

Va fi o poveste din gemenele legendelor antice, când focul și lumina și toate puterile naturii erau zeități cari veniau în atingere cu ființele omenești.

De-aici și-a cules Eminescu, lucașfărul literaturii noastre, inspirația pentru sublima sa poezie. Dar cine a deslegat noima acestei poezii, tezaur de fantazie și filozofie cu notă satirică? Ea rămâne o enigmă.

De scântele «lucașfărului» lui Eminescu s'a aprins fantazia inventivă a lui Pantasi. Dar altfel se resfrange povestea prin prizma văzută de el: tragic și duios.

Fata de împărat a lui Pantasi e lovită de o boală sufletească, căreia nimic nu îi aduce alinare. Împăratul o îmbrăce cu daruri bogate aduse de sclavi, ea abia le învrednicește de o privire. Flori din cele mai mândre vin să o mângâie, fata pare-că nici nu le vede. Dansatoare exotice vin să o impresioneze cu dansul lor. Fata rămâne nepăsătoare. Îndurerat ingenuonează înaintea ei Călin, draguțul copil de casă, pare-că ar ruga-o de o privire zimbătoare, ea rămâne însă abătută.

Așa trece zi de zi și împăratul disperează, căci nici desfătări, nici vraje nu îi aduc ființele omenești.

Vine seara. Fata caută răpaos în somn, dar nu-l găsește. Lucașfărul îi bate la gene liniștit și tainic cu razele sale magice. Ea tresare și privește pierdută în sus la lucașfăr. Un dor o cuprinde, ea îl chiamă din înălțimi. El coboară, scâdat în lumină și vine la ea. Un nou imbold de viață o pătrunde și ea când se alintă la pieptul lui, când săită în dansul vesel și sprintat al sufletului intraripat de bucurie. La pieptul lui își găsește ea liniște. Lucașfărul, mișcat de iubire, anină razele sale proprii pe fruntea fetei, pare-că ar consacra-o pentru luminile cereștii. Văpala arpelor sale se stinge. Un somn liniștit și plin de fericie o cuprinde pe fată, iar lucașfărul stă la căpătâiul ei ca un inger de veghe.

Zorile vin și-l rechemă. Fata se trezește și visează de lucașfăr. Înzădar dansatoarele și florile cearcă iar să o desmortească, fata nu le privește. Miștele ei sboară doar departe, prin înălțimi. Numai bunătaea și iubirea de copil a băștandruului Călin alină răsunet în sufletul ei aprins de dor. Ca de milă, fata înduioșată de silințele lui de a o înveseli, zâmbește și dragostindu-l, îl sărută pe frunte.

Lucașfărul o vede din zări și se cutremură. Nevrednică de lumea stelară o crede și nici dor, nici lacrimi, nici suspine nu-l înduplecă, să mai coboare la chipul cel de fată cu patimi de muritoare.

Fata nu mai are stare și alinare. Aiurită de dor se pierde în lume, în negurile nopții. Ea ajunge la regina stelelor și a umbrelor, Reginei i se face milă de ea și pas de pas, dela stea la stea o duce. Fata disperează, căci nu întâlnește pe lucașfăr. În sfârșit se apropie de el, îi cade la piept și în bucurie extaziată tresaltă din nou. Dar această bucurie e flacăra ce o mistue. Ea cade fără simțire la picioarele lucașfărului. Înduioșat și împăcat acum cu ea, lucașfărul privește cu jale la ființa, căreia nu i-a fost menită nemurirea.

Și lucașfărul își aprinde din nou aripelile de raze, nemuritor, dar plin de dură singurătății triste.

Nu în disprețul ființei omenești, ca la Eminescu, se rezumează concepția lui Pantasi, ci în mila și în îndurarea nemuritorilor la vederea catastrofei ființei omenești ce tinde și ea sărmana la nemurire.

Diferența între concepția lui Eminescu și cea a lui Pantasi este fundamentală.

Fără ca Pantasi — credem — să fi cunoscut această legendă trăitoare în popor, el s'a călăuzit de intuiția sa poetică spre bogăția de simțire a

vechei legende, regăsind sfârșitul catastrofal al eroinei legendare.

Eminescu, lucașfărul luminos plin de nemuritor și rece de-asupra chipului de lut — Pantasi, interpretul bietei victime, tăcute și îndurerate, ce numai prin gest își manifestă tragedia sa soarte.

Inchină-te, omule, amânduror și pătrunde-te de bucuria estetică ce și-o procură!

Pățania episcopului Safrim.

Cetim în «Viitorul»:

«Fostul episcop de Roman, Gherasim Safrim care locuiește în Brașov de la 1913 în casa avocatului Manoliu Mihail voind să se mute de acolo a fost împledecat de avocat pentru o datorie de 2857 de coroai».

Episcopul a dat în judecată pe avocat obligând pe avocat să-i dea hainele și lucrurile.

Un ziar de seară din Budapesta află din Brașov că dr. Manoliu doarește să aducă în ziua procesului documente senzaționale, care să lămuirească de ce fostul episcop îi datorează atâtia bani și ce anume a căutat episcopul în an întreg în Ungaria.

Informația asta și-o ia «Viitorul» — după cum spune — dintr'un ziar maghiar. Nu e de mirat dacă în ea sunt și greșeli mari.

Pentru că avocatul care s'a purtat atât de necompletant cu episcopul Safrim nu e „Manoliu Mihail” ci e prea bine cunoscutul om de afaceri Dr. Nicolae Mănoiu, avocat în Brașov, a cărui ținută față de bătrânul episcop a provocat cea mai îndreptățită disprețuire printre Brașovenii.

Căci Dr. Mănoiu deși avea garanție suficientă, n'a voit să-i extrădeze nici cărțile, nici hainele bătrânului episcop care din nenorocire locuise la el, ci i-a pretins în plus achitarea unei sume horrible, care după spusa bătrânului episcop nu-i competează și pentru care decurge acum proces la Tribunalul din Brașov.

Deocamdată atât. Nu peste mult credem, că vom da în publicitate întreagă această istorie ciudată cu toate documentele ei, pentru că să se facă deplină lumină și să se aleagă odată neghina din grâu.

Căci n'am voi Doamne fereste, ca din cauza unui om să fie acuzați toți Românii din Brașov de lipsă de ospitalitate, când acești Brașovenii au purtat un merit respect omului care a suferit mult pentru convingerile sale.

ȘTIRI.

— 7 Mai 1914.

Știri din România. Serbările naționale și artistice anunțate de Societatea scriitorilor români, care vor avea loc în parcul Carol din București în zilele de 9, 10 și 11 Mai v., au fost amânate pentru câteva zile.

Talaat-bey, ministrul de interne al Turciei va sosi în București Duminică și va rămânea acolo până Joi.

Alaltaseară a sosit în București principele de Waldeck-Pyrmont, vărul primar al M. S. reginei Elisabeta. Pe timpul cât va rămânea în București e găzduit la palat.

Distinsa scriitoare, doamna Elena Bacalogu a fost decorată de M. S. regele cu Bene-Merenti cl. I. pentru scrierile sale patriotice și literare.

Primăria Capitalei a oferit seara un banchet în onoarea oaspeților turci, în decursul cărui a domnit o vie însuflețire între conmeseni, cari au statorit între oaltă legături personale. Toasturile rostite cu acest prilej, au fost încontinuu întrerupte de manifestații de simpatie, de cântece și urale.

Revărsarea Murășului. Din Deva se anunță, că Murășul a prăbușit la Șeu-lești 6 case, ai căror locuitori numai cu greu s-au putut salva. Doi bătrâni, peste cari s-au răsturnat niște bărne, au fost răniți de moarte. Vaurile furioase au dus o mulțime de cai, vaci și alte animale. Mai multe poduri au fost rupte și duse de apă. În Deva, apa a pătruns în biserica rom. cat. Drumul de țară e stricat în mai multe locuri de furia apelor, care amenință și linia ferată.

Altă bombă — din Cernăuți. După atentatul din Dobrița, toate pachetele ce sosesc din ținuturile românești, răspândesc groază prin oficiile țării ungurești. Zilele trecute — scriu ziarele din capitală — a sosit pe seama Casei magnaților un pachet trimis din Cernăuți. Cu toate însă că, după formă, se vedea bine că pachetul nu poate conținea decât scripte, directorul biroului a primit pachetul cu mare grijă și fără să-l desfacă a anunțat cazul președinției, iar acesta a avizat miliția, de unde au fost trimiși niște ofițeri specialiști, cari cu mare precauțiune și asistență militară au desfășurat încet-încet — în casarma de artilerie — pachetul.

Din norocire însă nu s-a produs nici o explozie, căci în pachet nu erau decât niște... acte.

Concert în Alba-Iulia. Advocații români din comitatul Albei-inferioare vor aranja un concert, cu concursul d-nei Veturia Triteanu, d-nii Ionel Rădulescu și Ionel Crișan, Duminică, la 31 Mai st. n. 1914 în sala Redutei orașenești din Alba-Iulia. Venitul curat se va întrebuința în folosul Secției istorice a Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român. Începutul la orele 8 seara. Prețul de intrare: Locul I 8 cor., locul II 5 cor., locul III 3 cor., loc de stat I cor., balcon 4 cor. Contribuțiile binevoitoare se primesc cu mulțumită la adresa: Dr. Ion Băltaru, Alba-Iulia și se va da socoteală publică.

Intrunire colegială. Prin aceasta invităm la intrunirea colegială, ce se va ține la Blaj, în 9 Iunie n. (a treia zi de Rusale) pe toți foștii noștri concșcolari, absolvenți din 1903/4 al liceului. Voim, ca în senzul hotărârii de acum sunt zece ani, să reinviem pe câteva clipe frumoasele amintiri ale zilelor petrecute împreună pe băncile școlii.

Blaj la 14 Mai 1914. — Dr. Gregoriu German advocat, Dr. Ioan Coltor profesor de sf. teologie.

România va participa la expoziția din Lyon, într'o secțiune a pavilionului internațional. Pavilionul românesc va cuprinde mai multe secțiuni, în cari se vor așeza obiecte și documente, capabile să arate cu ușurință dezvoltarea României în toate ramurile sale de activitate și izvoarele de avuție de cari dispune. Inaugurarea secțiunii românești se va face pe la jumătatea lunii Iulie.

Atentat contra banului Croației(?). Se anunță din Agram că alaltaseară după reprezentăția teatrală dată în onoarea arhiducului Leopold Salvator s'a petrecut un incident care, a stârnit mare surprindere în oraș. S'a lătit vestea despre un atentat contra banului Skerlec.

Faptul se reduce însă la atâtea că la esirea banului din sala de teatru, un agent al poliției a înghățat pe un tânăr care-l părea suspect. Imediat tînărul a fost dus la poliție, unde s'a constatat că se numește Milotin Scherfer elev în a treia clasă a școlii comerciale și că avea în buzunar un revolver.

Luat la întrebări, tînărul a declarat că n'avea nici un gând de a atenta la viața banului și că revolverul pus, din obicei, totdeauna. Mai mult decât atât n'a putut scoate poliția dela el, cu toate întrebările repetate ce i le-a luat în decursul nopții.

Tinerimea română din Gohalm invită la producțiunea teatrală-muzicală ce o va aranja Duminică în 24 Mai st. n. 1914, în sala cea mare a «Hotelului Schlosser». Venitul curat este destinat în favorul școlilor române din loc.

Săpături de gaz metan între Timișoara și Arad. Ministerul de finanțe a însărcinat pe consilierul suprem de mine Dr. Boeckh să facă săpături în hotarele comunelor Lipova Recaș și Făget pentru constatarea calității gazului metan din acea regiune. După părerea specialiștilor în hotarul comunelor amintite s'ar afla abundente izvoare de gaz metan. Rezultatul cercetărilor se așteaptă cu mare interes.

A erupt vulcanul Stromboli. Din Roma se anunță că de vreo două zile

vulcanul Stromboli e în plină activitate. Din craterul vulcanului țâșnește o mare cantitate de lavă și cenușă fierbinte. Populația satelor din jurul vulcanului e cuprinsă de mare panică, temându-se de cutremure de pământ.

Știri mărunte. Din Dorohol (România) se anunță: Alaltaseară s'a răsturnat în apa Siretului, lângă Zvoriștea, o barcă în care se aflau 11 persoane, dintre cari 7 au fost salvate, iar 4 au pierit în valuri.

— Regele Italiei a dăruit orașului Turin un teritor al său, evaluat la 7 milioane de franci.

Din Brașov și Țara-Bârsei.

Secțiunea de gimnastică va ține proba mâne seară la 6 ore.

Apollo-Bio. Sâmbătă și Duminică: Journal Gaumont; drama senzațională în 4 acte «Dic-temerarul» (lupte cu lei, lupte pe acoperișele caselor și a vagoanelor de tren etc); drama în 2 acte «Fratele din streină»; comedia în 2 acte «Împărțirea averii» etc.

Concert militar în Cafeneaua «Coroană». De aci înainte concertează în cafeneaua «Coroană» muzica militară în fiecare Joi, Sâmbătă și Duminică dela 9 ore seara. (19—30)

În Restaurantul «Coroană» concert militar în fiecare Joi și Duminică dela 8—10 ore seara. Intrarea liberă.

Cărți și reviste.

„Despre amor” de Stendhal (Un volum de 500 pagini, în Biblioteca pentru toți). Prețul lei 1,50 E o operă care a făcut multă valvă și a avut un foarte mare succes fiind tradusă în toate țările culte.

Deși vorbește de iubire și cu toate că autorul nu face din acest volum un roman, lucrarea e mult mai distractivă și mai interesantă ca un roman. E mai de grabă descrierea exactă și științifică a acestei patimi, ale cărei desfășurări sincere au toate un caracter de frumusețe.

ULTIME ȘTIRI.

Roma, 22 Mai. În hârtiile confiscate dela Essad-pașa s'au găsit conceptele scrisorilor, adresate de Essad-pașa unuia din intimitii săi, căruia îi dădea ordine asupra organizării revoluției. După documentele găsite revoluția ar fi fost organizată în cel mai mare secret la Scutari unde urmau să se înarmeze revoluționarii și de unde ar fi pornit tot în secret contra orașului Durazzo pe mai multe drumuri. Atacul s'ar fi dat din toate părțile deodată. Deasemenea și diferite scrisori, primite de Essad-pașa, precum și întregul plan al revoluției.

Durazzo 22 Mai. 300 voluntari, în majoritate naționaliști, au plecat ieri după amiază la Sijac cu două tunuri, spre a potoli agitația țărănilor. Comandantul olandez al expediției a trimis un parlamentar în lagărul dușman spre a negocia cu țărăni. Aceștia au declarat că se vor împărția în liniște și vor trimite Vineri o delegațiune la Durazzo, spre a-și expune păsurile.

Budapesta 22 Mai. În ședința de ieri a delegațiunii austriace principele Schoenburg a dat expresiune speranței că grație înțeleptei atitudinii a României răceala între România și Bulgaria va dispăre, tinzându-se spre o alianță puternică militară româno-bulgară, ceea-ce va fi de mare folos pentru Monarhie. În delegațiunea ungară contele Andrássy vorbind despre fortificarea Ardealului a declarat că împărtășește punctul de vedere al contelui Tisza și că această chestiune nu este de loc în legătură cu politica externă, „e vorba numai de forța noastră militară și în interesul ei este de doric ca Transilvania să aibă în centrele sale oarecari fortificări. Aceasta nu trebuie de fel interpretat ca o măsură în privra României.”

Proprietar:

Tip. A. Mureșianu; „Brar-see & Co.”

Redactor responsabil

Ioan Brodac

Toate calitățile de:
Ciorapi pentru domni
Ciorapi pentru dame
Ciorapi pentru copii
 Articoli de sport etc. etc.
Jachete moderne, Figaros. Gulere, manjete, cravate
 recunoscute ca executare bună și solidă cu prețuri fixe moderate, se află în Magazinul fabricii de împletituri și tricotați din Brașov:
J. TEUTSCH & Cie
 STRADA PORȚII Nr. 6.

Banca Națională a României.

Situațiune sumară

1913		1914	
4 Mai	Activ:	26 Aprilie	3 Mai
204.006,589	147.873,589 (stoc.) aur . 155.647,229	212.412,316	212.289,229
1.533,379	56.633,000 (met.) (trata c. aur 56.642.000)	766,638	859,979
143,034,311	Argint și diverse monede	176.665,138	182.666,283
	Portofoliu Român și străin		
	(14,836,000 Impr. pe ef. pub. 23,241,200)		
29,036,157	32,114,100 Impr. pe ef. p. în ct. art: 41,520,290	46.008,425	44,394,250
	17,913,943 din care nu s'au rid. lei: 20,367,156		
	14,200,157 21,153,050		
12,802,059	Imprumutul Statului (fără dobândă)	11,924,059	11,924,059
11,925,39	Efectele capital. social	11,974,444	11,997,162
17,236,977	Efectele fondului de rezervă	16,839,377	16,825,877
4,118,781	Efect. fond. de amort. imob. m. și maș.	4,042,281	4,042,281
6,491,390	Imobile	6,718,770	6,693,797
886,166	Mobilier și mașini de Imprimerie	1,047,162	1,048,018
1,173,947	Obiective de Administrațiune	1,224,892	1,277,995
112,871,482	Efecte și alte valori în păstrare	122,476,262	122,235,062
108,640,908	Efecte în gaj și în păstrare provizorie	128,456,500	128,511,300
33,616,323	Conturi curente	20,096,643	19,965,055
7,494,119	Conturi de valori	23,043,102	23,200,282
4,214,207	Conturi diverse	13,913,035	13,907,406
699,012,141		797,619,044	798,838,035
	Pasiv:		
12,000,000	Capital	12,000,000	12,000,000
34,540,298	Fond de rezervă	37,110,474	37,110,474
5,076,460	Fond. amort. imob. mob. și mașini	5,391,318	5,391,318
38,541,770	Bilete de bancă în circulațiune	423,945,570	425,774,520
5,477,371	Obânzi și beneficii diverse	3,875,794	4,134,061
18,178,672	Conturi curente și recep. la vederi	3,050,905	6,919,760
221,512,340	Efecte și alte valori de restituit	250,932,762	250,746,362
20,685,230	Conturi diverse	56,312,221	56,760,940
699,012,141		797,619,044	798,838,035

Taxa: Scont 6%, Dobânda 6%.

Antreprize de pompe funebre

E. TUTSEK.

Brașov, Strada Porții Nr. 3.
 vis-à-vis de băcânia Steaua Roșie.

Recomand Onor. public la cazuri de moarte stabilimentu meu cu toate cele necesare pentru înmormântări mai pompoase și mai simple **cu prețuri ieftine.**

Depou de cosciuge de metal ce se pot închid hermetic, din prima fabrică din Viena.

Fabricarea proprie a **cosciugelor de lemn, de metal și imitațiuni de metal și de lemn deștejar.**

Depou de **cununi** pentru monumente și **plantici** cu prețurile cele mai moderate.

Reprezentanță de monumente de marmură, cară funebre proprii cu 2 și cu 4 cai, precum și un **car funebru** vânat pentru **copii**, precum și cioclii.

Comande întregi se execută **prompt și ieftin**, iau asupra-mi și **transporturi de morți în străinătate.**

La cazuri de moarte a se adresa

E. Tutsek.

Telefon interurb. 405.

Negot nou de vâpseli de primul rang

Aduc la cunoștința Onor. public, a vâpsitorilor de odăi și a comercianților că am deschis în

Brașovechi, strada lungă No. 9, o

Prăvălie de vâpseli și uleiuri,

bogat asortată cu toate sorturile de vâpseli.

Am și un deposit de tot felul de scări.

Prețuri moderate. Serviciu solid.

N. ARSU, Vâpsitor de odăi și comerciant de vâpseli

TIPARUL TIPO

Prăvălie nouă!

Am onoare a aduce la cunoștința On. public, că am deschis în **Strada Porții Nr. 36,** prăvălie cu **brânzeturi și slănină,** atât en detail cât și engros.

Rog pe stimații comercianți din Brașov și jur. de binevoitorul sprijin, asigurând un serviciu cât se poate mai prompt, cu marfă gustoasă, brânză de munte și slănină de casă cu prețurile cele mai moderate.

Cu toată stima:

IOAN OPREAN,

BRAȘOV, Strada Porții Nr. 36. „La Sălișteanul“.

Prăvălie de încredere!

Fondată în 1898!

GEORGE BUCĂ

CROITORIE PENTRU BĂRBAȚI,

Brașov, Strada Prundului No. 45.

Casele proprii. (Din sus de internatul școalelor.)

Recomand atelierul său de croitorie, unde se confecționează după măsură tot felul de haine bărbătești precum **costume, sacouri, jachete, redingote, fracuri, smokinguri, paltoane, pardesiuri, reverenți pentru preoți și uniforme pentru studenți.** Pentru sezonul de primăvară și vară au sosit un asortiment de stoffe englezești și indigene prima calitate.

Executare solidă pe lângă prețuri moderate.

„TRANSYLVANIA“

bancă g. m. de asigurare, Sibiu (Nagyszeben)

recomandă încheierea de

Asigurări pe viață

în condițiunile cele mai favorabile.

Pentru preoți și învățători români gr. or. dela școalele profesionale **avantajii deosebite.**

Special de remarcant sunt combinațiunile următoare.

Asigurări mixte cu restituirea intereselor de 3% garantată. Asigurări de pensuni simple și combinate cu asigur. unui capital

Asigurări simple și mixte cu participare la câștig de 40%. Asigurări mixte cu plățirea necondiționat de 2-ori a capitalului

Asigurări de foc

deasemenea foarte ieftine.

Dela existența „Transylvaniei“ s'au plătit din partea ei:

Capitale asigurate pe viață	Cor.	5,7558,58-27
Pagube de foc	„	5,635,328-12
Sumele asigurate pe viață erau cu finea anului 1913	„	12,067,702-
Asigurări de foc	„	144,436,366-
Capital de fondare și rezerve	„	2,696,458-

Informații și prospecte se dau gratuit prin direcțiune în Sibiu prin agenturile principale din Arad, Brașov, Bistrița, și Cluj și prin toți agenții din comune.

Agentura principală pentru Brașov se află la dl
H. Herman, Strada Porții Nr. 51.

Perseane versate în achiziții cu cercuri bune de cunoștință se primesc în condiții favorabile în serviciul institutului.

Abonamente la „Gazeta Transilvaniei“

se pot face ori și când pe timp mai îndelungat sau lunar.

Administr. „Gazetei Transilvaniei“.

Z.

ai K. — 50 fil.

„ 45.—

uă „ — 36 „

„ 1-80 „

„ 1-10 „

„ 2-20 „

se află proaspete la prăvălia

Strada Hirscher Nr. 1 sub

1-10

COMP BRAȘOV.

A V I S.

În fabrica de tricotați, **Georg Foith & Cie** fete mai mari află aplicare permanentă cu plată bună ca cusătoare sau în serviciul mașinelor. 7-10

Rămășițe de stoffe

care s'a grămădit, le vând cu preț foarte ieftin.

Aceste rămășițe de stoffe sunt de ajuns pentru un costum bărbătesc. Pentru pantaloni paleto, costume de dame.

Cerăți mostre de stoffe pentru bărbați și dame, care le trimite gratis și franco

Karl Kasper

fabrica de postav
INNSBRUCK 408.

1-20

A V I S.

O mare fabrică de postav caută un magazinier etate într 30-40 ani, care să cunoască lurtitatea și manipulațiunea lănușledin România și care să poată ce i primiri dela diferite țările. Reecentanții vor trebui să aibă bunecunoștințe de carte și garanție morală și materială suficientă. Oferte la ziar sub Nr. 100,

„CAMPIANA“

Institut de credit și economii societate pe acții în Mocs

CONCURS.

„Câmpiana“ inst. de credit și economii în Mociu (Mocs, Kolozs megye) caută un practicant absolut de școala comercială, cu salar anual de Cor. 1000. Cei cu praxă vor fi preferiți. Postal e de ocupat îndată după alegere. 1-3 **Direcțiunea.**

Stabilimentul de hidroterapie

al Eforiei școalelor centrale gr. or. române din Brașov (în edificiul Băii de aburi, Brașov, Strada Prundului Nr. 4) s'a deschis în 2 Mai st. n. a. c. **Medicul dirigent: Dr. G. Baiulescu,** dă consultațiuni în fiecare zi dela orele 7-9 a. m. și 4-5 p. m. **Administrațiunea băilor.** 4-25

Ștofe de modă

la fel cu cele englezești și franțuzești, producție proprie, recomandă

Fabrica de Postav din Brașov

WILHELM TELLMANN & COMP.

Magazin de vânzare.

Strada Hirscher no. 16.

Se află circa de 500 mostre resturi.

37-50